

TEGENGESTELDE BELANGEN

Rijst behoort tot het dieet van de helft van de wereldbevolking en is het voornaamste voedingsmiddel voor 700 miljoen van de armste inwoners van Azië. De verschillende landen in die regio hebben voor een deel tegengestelde belangen. Zo hebben exporteurs als Vietnam en Thailand, die samen 45 procent van de totale rijstexport voor hun rekening nemen, eerder belang bij hogere prijzen. Beide landen stelden vorig jaar, net als Egypte en India, gedurende enkele maanden een exportverbod in om de lokale bevolking van voldoende rijst te kunnen voorzien. Het is niet uitgesloten dat ook dit jaar maatregelen worden genomen, niet om de eigen bevoorrading te verzekeren maar om de prijsdaling te stoppen. In India en Egypte geldt het exportverbod overigens nog steeds. Pas op z'n vroegst in april zal dit worden opgeheven, afhankelijk van de marktomstandigheden.

Een terugkeer naar de recordprijzen is op korte termijn weinig waarschijnlijk omdat de situatie nu niet zo dramatisch is als vorig jaar, toen de importerende landen achter de feiten moesten aanhollen en zo de prijs steeds verder opdreven. Toch kan op termijn alleen een hogere rijstprijzen een voldoende stimulans zijn om de productiviteit in de rijstteelt te verhogen en zo de voorraden op een meer comfortabel niveau te brengen.

LIQUIDITEITSCRISIS

Als de prijsdaling bij de granen weinig fundamentele grond had, wat was dan wel de reden ervan? Het antwoord ligt bij verschillende aspecten van de financiële crisis, waarbij vooral de ontwikkeling van de geldstromen een belangrijke impact had. De kredietcrisis was voor heel wat institutionele investeerders (onder andere fondsen die voor eigen rekening of voor die van klanten in grondstoffen investeerden) in de eerste plaats een liquiditeitscrisis. De aanvoer van 'vers' geld om nieuwe posities in

CRB-INDEX (\$)

	02-02-09	02-03-09	mutatie
CRB-index*	360,45	341,76	-5,2%
Aluminium (\$/ton)	1.355,25	1310,25	-3,3%
Goud (\$/tr.oz.)	918,25	937,25	2,1%
Koffie (\$-cts/lb)	119,75	103,55	-13,5%
Koper (\$cts/pond)	142,35	150,75	5,9%
Nikkel (\$/ton)	11.202,50	9602,50	-14,3%
Olie (\$/vat)	43,82	42,21	-3,7%
Suiker (\$cts/lb)	13,59	13,67	0,6%
Tarwe (\$cts/bushel)	563,75	494,75	-12,2%
Zilver (\$/tr.oz.)	12,42	12,94	4,2%

*CRB-index: grondstoffenfuturesindex van het Commodity Research Bureau

te nemen droogde op en in plaats daarvan werden de institutionelen geconfronteerd met gedwongen verkopen. De categorie grondstoffen was de 'last man standing' na de prijsstijgingen van de voorbije jaren en was bijgevolg kandidaat nummer één om de verliezen bij andere activa te compenseren.

Hoewel rijst sinds april vorig jaar dus fors goedkoper werd, bedraagt de huidige prijs nog steeds het dubbele van de gemiddelde prijs van de periode tussen 2003 en 2006. Bij de andere graangewassen is dit eveneens het geval. Tarwe werd sinds de recordprijzen van vorige zomer maar liefst 60 procent goedkoper, de huidige maïsprijs ligt 55 procent onder de topkoers en bij soja bedraagt het verschil 45 procent. Maar ook maïs en tarwe zijn nu nog steeds de helft duurder dan tussen 2003 en 2006 het geval was.

DRIJK BLIJFT OP DE KETEL

Het is een illusie te denken dat de granenprijzen opnieuw het niveau van tien jaar geleden zullen bereiken. Daarvoor zijn het voorbije decennium te veel zaken veranderd, zoals de opkomst van biobrandstoffen die voor extra vraag naar granen zorgt. Als gevolg van de lage olijeprijzen is dit fenomeen naar de achtergrond verdwenen, maar dat is slechts tijdelijk.

Een ander element is de toename van de levensstandaard in de opkomende landen waardoor het beschikbare inkomen stijgt. Dit heeft dan weer gevolgen voor de voedingsgewoonten. De demografische ontwikkeling speelt eveneens in de kaart van hogere granenprijzen. Zo verwachten de Verenigde Naties dat de wereldbevolking tussen nu en 2050 met 2,5 miljard mensen zal aangroeien. Het overgrote deel van deze aangroei zal in Afrika en Azië plaatsvinden. De grotere bevolking zet een nog hogere druk op de nu al schaarse landbouwoppervlakte. Vooral voor Azië, met voorop China, is een belangrijke rol weggelegd. China is nu al de grootste verbruiker en importeur van soja en zal binnenkort ook een netto-importeur van maïs worden.

Op korte termijn is vooral de ontwikkeling van de oogsten bepalend voor de prijsontwikkeling. Vorig jaar werd wereldwijd nog een recordhoeveelheid tarwe geoogst, wat bijdroeg aan de forse prijsdaling. De kans is klein dat er in 2009 opnieuw een recordoogst in zit. Een deel van de Chinese tarweoogst dreigt te mislukken als gevolg van de droogte. In gebieden in het noorden van het land, waar ongeveer een derde van alle Chinese tarwe wordt verbouwd, viel sinds november vorig jaar 70 tot 90 procent minder neerslag dan gebruikelijk. De kans is dan ook vrij groot dat China de komende maanden opnieuw meer tarwe zal importeren. Tegelijk verwacht het Amerikaanse ministerie van Landbouw dat de wereldwijde vraag naar tarwe dit jaar met 5,5 procent zal toenemen. ■